

Τζαμί στην Αθήνα: δικαιώματα και προπαγάνδα

Παναγιώτης Α. Καράμπελας
Μέλος Κεντρικής Επιτροπής ΛΑ.Ο.Σ,
Συντονιστής Ο.Κ.Ε. Υπ. Εξωτερικών

3-4-2006

Δεν είναι η πρώτη φορά που τίθεται θέμα Μουσουλμανικού τεμένους στην Αθήνα. Ούτε είναι η πρώτη φορά που αυτό γίνεται αφορμή για μεγάλες συζητήσεις με πολλές αντιδράσεις. Κατά καιρούς έχουν προταθεί διάφορες λύσεις: Φετιχέ Τζαμί, Μοναστηράκι, Παιανία, κτλ. Που ακριβώς είναι όμως η διαφωνία; Τι είναι αυτό που δεν μπορούν ή δεν θέλουν να καταλάβουν κάποιои;

Αυτό που πρέπει να γίνει κατανοητό είναι ότι ουδείς υποστηρίζει ότι οι Μουσουλμάνοι δεν έχουν το δικαίωμα να έχουν το δικό τους χώρο λατρείας. Δεν λέει κανείς κάτι τέτοιο. Άλλωστε στην Κομοτηνή και στην Ξάνθη υπάρχει ήδη ένας μεγάλος αριθμός Μουσουλμανικών Τεμένων εν λειτουργία. Δύο όμως είναι τα προβλήματα: Το ένα είναι η πρόθεση δημιουργίας Ισλαμικού Κέντρου παράλληλα με το Τζαμί. Για το θέμα του Κέντρου Ισλαμικών Σπουδών, η αντίρρηση έχει να κάνει με την ενδεχόμενη χρήση του από κάποιους ως δυνητικού φυτωρίου εξτρεμιστών. Στα χρόνια που ζούμε, κυρίως μετά την 11^η Σεπτεμβρίου, και όντας πάντα γείτονες με Μουσουλμανικές χώρες, ένα τέτοιο Κέντρο θα μπορούσε να αποτελέσει την 5^η Φάλαγγα όχι μόνο για την Ελλάδα με τις τόσες εκατοντάδες χιλιάδες Μουσουλμάνων αλλοδαπών, αλλά και για ολόκληρη την Ευρώπη... Το δεύτερο πρόβλημα είναι ο τόπος που θα γίνει το Τέμενος. Με τις τοποθεσίες που έχουν προταθεί ως τώρα υπάρχουν συγκεκριμένα προβλήματα.

Κάτι που χρήζει διευκρίνησης είναι το γεγονός ότι για το τέμενος υπάρχει ενδιαφέρον από δύο κυρίως πλευρές: την Τουρκία και την Σαουδική Αραβία. Αν και δεν διαφωνούν σε κάτι ουσιώδες, η κυριότερη διαφορά των προτάσεών τους είναι η τοποθεσία του Τεμένους. Η Τουρκική πρόταση που έχει διατυπωθεί σε διάφορους τόνους και με διάφορους τρόπους (διπλωματικά διαβήματα, επίσημες δηλώσεις όπως οι πρόσφατες του κ. Ερντογάν κ.α.) υποστηρίζει κυρίως τις αναστηλώσεις παλαιών Τζαμιών, όπως αυτό που πρότεινε τελευταία η κα Μπακογιάννη, απέναντι από το σταθμό του Μετρό στο Μοναστηράκι. Η Αραβική πρόταση είναι και η πιο συζητημένη. Σύμφωνα με αυτήν το Τζαμί, στο οποίο θα βρίσκεται και το Ισλαμικό Κέντρο, θα έπρεπε να χτιστεί στην Παιανία.

Για να γίνει όμως πιο κατανοητή η αντίρρηση για το θέμα της τοποθεσίας, θα χρειαστεί πρώτα μια επισήμανση. Είναι γεγονός ότι ένα από τα καλύτερα εργαλεία στην προπαγάνδα είναι τα σύμβολα και οι συμβολισμοί γενικότερα. Τα σύμβολα μπορούν να αποτελέσουν έναν φάρο στην ψυχολογία, στη λήψη αποφάσεων και μοιραία στην ιστορία ενός λαού. Αν εξετάσουμε λοιπόν μια-μια τις αντιρρήσεις που υπάρχουν για την τοποθεσία του Τεμένους, θα δούμε ότι τα περί προπαγάνδας έχουν άμεση σχέση.

Αρχίζοντας από την θέση που έχει επί του θέματος η Αραβική πλευρά, θα λέγαμε ότι θα αποτελούσε μια σαφέστατη σημειολογική «νίκη» στα μάτια του μουσουλμανικού κόσμου απέναντι στην Δύση, η τοποθέτηση του κατεξοχήν ισλαμικού συμβόλου, του μιναρέ, στην κοιτίδα του δυτικού πολιτισμού, κάτι που ταυτόχρονα θα σηματοδοτούσε με κάθε επισημότητα και την επέκταση του Ισλάμ προς την Δύση. Το πρώτο πράγμα που θα έβλεπε κάθε ξένος τουρίστας που θα

ερχόταν στην Ελλάδα μέσω Αθηνών, θα ήταν το, βάση των αρχιτεκτονικών σχεδίων, μεγαλύτερο Τέμενος στην Ευρώπη! Όντας σε περίοπτη θέση και ακριβώς απέναντι από το «Ελευθέριος Βενιζέλος», δεν θα είχε άδικο ο εκάστοτε τουρίστας αν ένοιωθε ότι δεν προσγειώνεται ακριβώς σε...Ευρωπαϊκό έδαφος. Ο μιναρές ως σύμβολο, λοιπόν, «οριοθετεί» και τα σύνορα της Ευρώπης... Μάλιστα αυτή η πρόταση έχει προχωρήσει αρκετά. Μια τελευταία εξέλιξη, κιόλας, έχει να κάνει με μια αμφιβόλων έως υπόπτων συμφερόντων κτηματομεσιτική εταιρεία η οποία φέρεται να έχει αγοράσει μια τεράστια περιοχή γύρω από την ήδη ορισθείσα για το Τέμενος έκταση. Ενδεχόμενη εμπλοκή αυτής της εταιρείας με την Αραβική πλευρά (όπως φημολογείται) θα μπορούσε να έχει ως αποτέλεσμα την ενσωμάτωση και αυτής της έκτασης στο Ισλαμικό Κέντρο, παραδίδοντας στο τελευταίο το μεγαλύτερο και καλύτερο κομμάτι του λόφου που δεσπόζει πάνω από την Παιανία.

Πάνω σε έναν παρόμοιο συλλογισμό, αλλά και με μια δόση αντεκδικητικού συμπλέγματος, κινείται και η τουρκική επιδίωξη για τουλάχιστον ένα Τζαμί στην Αθήνα. Σε κομματική ομιλία που πρόσφατα έκανε στην Άγκυρα, ο κ. Ερντογάν είπε: «Εμείς επιτρέπουμε να επισκευαστούν οι εκκλησίες τους, αλλά η άλλη πλευρά επιτρέπει μήπως την επισκευή των τριών τζαμιών μας στην Αθήνα; Οχι. Τόσες φορές τούς το είπα και δεν το κάνουν» (26-03-06).

Το συμβολικής αξίας άνοιγμα ενός τεμένους κάτω από την Ακρόπολη θα δημιουργούσε τον ίδιο συνειρμό στους ξένους τουρίστες που θα δημιουργούσε το Τέμενος στην Παιανία. Το προαναφερθέν αντεκδικητικό σύμπλεγμα όμως που υπάρχει σε αυτό το προπαγανδιστικό συμβολισμό είναι και ο κρυφός πόθος των εθνικιστών της Τουρκίας: να δηλώσουν και πάλι την παρουσία τους στην καρδιά της Ελλάδας, κάτω από το πλέον αντιπροσωπευτικό της μνημείο. Να καταφέρει να βάλει ΕΚΕΙΝΟΝ τον μιναρέ στη φωτογραφία κάθε τουρίστα, και σε κάθε κάρτ-ποστάλ που θα σταλεί παντού στον κόσμο, και σε κάθε σχετικό διαφημιστικό. Και θέλουν να χρησιμοποιήσουν τον συμβολισμό αυτό έτσι ώστε κοιτώντας, οι Έλληνες αυτή τη φορά, ψηλά από την Ακρόπολη, να βλέπουν τον μιναρέ να ορθώνεται θριαμβευτικά, κλείνοντας το μάτι με νόημα σαν να λέει: «μας διώξατε, αλλά να 'μαστε και πάλι εδώ!» Το σύμπλεγμα τους εδράζεται, φυσικά, στο ότι ποτέ τους δεν μας συγχώρησαν το ότι κερδίσαμε την ελευθερία μας περιφρονώντας την δύναμή τους. Άλλωστε είναι γνωστό, όπως δηλώνουν και οι ίδιοι, ότι για αυτούς υπάρχουν στα σχολικά τους βιβλία μόνο με το Οθωμανικό μας παρελθόν (καθηγητής Οσμπαράν, «Η εικόνα του 'Άλλου' στα σχολικά βιβλία» Παιδαγωγικό Συνέδριο Α.Π.Θ., 2-4/11/98)...

Η πρόταση της κας Μπακογιάννη, λοιπόν, ήταν ευθυγραμμισμένη με την επιθυμία του κ. Ερντογάν όπως αυτή διατυπώθηκε. Το Τέμενος στο Μοναστηράκι χτίστηκε τότε απέναντι από το γνωστό παλιό εκκλησάκι, εξυπηρετώντας τους προπαγανδιστικούς σκοπούς της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας εις βάρος των υποδούλων Ελλήνων. Είναι ανάγκη, λοιπόν, τώρα, να προετοιμάσουμε το έδαφος για την εκπλήρωση και πάλι του ίδιου αντικειμενικού σκοπού αυτή τη φορά στην «ελεύθερη» Ελλάδα;

Τέλος, και προς δόξαν της προπαγάνδας αυτής, που εκουσίως ή ακουσίως κάνουν κάποιοι στην Ελλάδα υπέρ των γειτόνων μας, θα πρέπει να θυμίσουμε ότι στο παρελθόν είχε ζητηθεί από 12 «επιφανείς» πολίτες της χώρας μας η επαναλειτουργία του Φετιχέ Τζαμί που επίσης βρίσκεται κάτω από την Ακρόπολη και κοντά στους 'Αέρηδες' στην Πλάκα! Τότε Υπουργός Πολιτισμού ήταν ο κ. Ευάγγελος Βενιζέλος, ο οποίος μάλιστα εδέχθη αρχικά και έγινε και αποδέκτης ευχαριστήριας (!) επιστολής από την εν λόγω ομάδα των «12», με την οποία τον συνέχαιραν για αυτήν του την απόφαση. Σημειώνεται δε, ότι το Φετιχέ Τζαμί είχε ανεγερθεί από τον Μωάμεθ τον Πορθητή για να ευχαριστήσει τον Αλλάχ που τον βοήθησε στην Άλωση της Πόλης...

Κλείνοντας, πρέπει να τονιστεί ξανά ότι δεν υπάρχει αντίρρηση να δημιουργηθούν χώροι λατρείας των Μουσουλμάνων. Η αντίρρησή μας είναι στη χρήση αυτών των χώρων είτε δυναμικά για την καθοδήγηση εξτρεμιστικών στοιχείων (Ισλαμικό Κέντρο), είτε για την προπαγανδιστική σημειολογική εκμετάλλευση των συμβολισμών που μπορούν να προσφέρουν. Αν βέβαια υπήρχε η προθυμία από την απέναντι πλευρά να λειτουργήσει ξανά ως ναός η φέρουσα τον δικό της συμβολισμό Αγία Σοφία στη Κωνσταντινούπολη, να δοθεί το Ορφανοτροφείο που μόλις πριν από μερικές εβδομάδες θρασύτατα πήραν από το Πατριαρχείο και να ανοίξει ξανά η Θεολογική Σχολή της Χάλκης, τότε θα μπορούσε να υπάρξει μια πλατφόρμα συζήτησης, βάση της αρχής της αμοιβαιότητας. Αλλά μέχρι τότε θα πρέπει να ικανοποιηθούν με όποια άλλη λύση προταθεί... Κανείς απ' τους δύο ενδιαφερομένους, όμως, δεν μας διευκρίνισε τίνων Τζαμί θα είναι: των Σουνιτών ή των Σιιτών;;;.....

<http://www.e-grammes.gr/article.php?id=2053>